

Pääkirjoitus

Ma tahdoin nähdä korkean, ja nähdä matalan.

Näin kyllin mieltä korkeaa, jos mieltä matalaakin.

Ja vieras oli katse molemmilla.

Hellaakoski: "On nähty" (1928)

Vuoden viimeisen Ennen ja Nyt - numeron artikkelit ja puheenvuorot kommentoivat virallisen, kansallisen ja valtiollisen suhdetta elettyyn, koettuun ja arkiseen. Päivi Ahdeohjan ja Sirpa Kivilaakson analysoimat jouluiset kuvat ja sadut luovat siltaa taiteilijoiden, aikalaisyleisön ja jälkimaailman tavoitteisiin, tulkintoihin ja arvoihin.

Konferenssi- ja tutkijaraporttien kirjoittajat tarkastelevat *from above* - *from below* - näkökulmia. Katri Tanni valottaa australialaisen historiantutkimuksen ja -kirjoituksen muutossuuntia: Australian historiantutkijoiden näkökulma mantereeseen ja sen asukkaiden historiaan on vuosikymmenten aikana tullut lähemmäs elettyä arkea ja sen moninaisia kokemuksia, oli kyse sitten alkuperäisasukkaiden tai siirtolaisten kokemuksista. Yhden tulkintamallin hegemoniasta ei kuitenkaan ole kysymys, vaan tulkintakiistat, keskustelut ja uudelleenmäärittelyt ovat tutkimusyhteisön arkipäivää.

Marko Hakanen ja Ulla Koskinen puolestaan raportoivat keskustelua, jota *from below* - näkökulma herätti Sveitsiin kokoontuneissa valtionrakennusprosessin tutkijoissa. Ilmeiseksi käy, että myös tämän alan tutkijoille *from below* - näkökulma on tärkeä. Samanaikaisesti tutkijat kuitenkin tähyilevät jo uusia ja vaihtoehtoisia, korkeaa ja matalaa yhdistäviä näkökulmia (trendikkäästi ilmaistuna *from below and beyond?*), jotka auttaisivat välttämään valtioteleologiaa.

Uudelleenmäärittelyjä kaipailevat myös kirja-arvostelijat - Jussi Parikka analysoidessaan Peter Burken yleisesitystä *What is Cultural History* sekä Kjersti Ericsson arvioidessaan Alana Bartonin teosta *Fragile Moralities and Dangerous Sexualities*. Parikka peräänkuuluttaa räväkämpää näkökulmia ja uudelleentulkintoja kulttuurihistorian haasteista. Ericsson puolestaan pohtii

kurinpidon ja vastarinnan käsitteiden ongelmia sekä kriminaalihistoriantutkimuksen julkilausumattomia taustaoletuksia.

* * *

Tämän numeron myötä Ennen ja Nyt ja Agricolan Tietosanomat yhdistyvät yhdeksi julkaisuksi, joka linkitetään Agricolan uutis- ja keskustelupalstoihin. Agricolan Tietosanomien perintöä jatkavat Ennen ja Nyt -julkaisun osasto "Historiallinen verkkomaailma" sekä Agricolan uudet keskustelufoorumit ja uutispalstat, joita päivitetään jatkuvasti:

Uudet kirjat ja muut historia-aiheiset keskustelut

<http://agricola.utu.fi/keskustelu/viewforum.php?f=5>

Uutisia historiasta

<http://agricola.utu.fi/keskustelu/viewforum.php?f=3>

Tämän numeron "Historiallinen verkkomaailma"-osuudessa Ossi Kokkonen kirjoittaa väitöskirjajulkaisemisen digitaalisista mahdollisuuksista, Meri Heinonen puolestaan kiinnittää huomiota ARTO-tietokannan päivitysongelmiin, erityisesti kirjastohenkilöstön äärimmäisen ankariin säästöpainaisiin.

Lukijalle voi tulla yllätyksenä se, miten niukoilla varoilla ja vähällä työvoimalla ARTOn kaltaisia tärkeitä tietokantoja päivitetään. Kuvio on sinänsä tuttu muualtakin: rahaa löytyy uusien hankkeiden käynnistämiseen, ei jo toimivien järjestelmien ylläpitoon. Käynnistysvarojen jatkeeksi voidaan parhaassa tapauksessa antaa varoja "toiminnan vakiinnuttamiseksi", mutta ennen pitkää kukin hanke on "sulautettava osaksi yksiköiden perustoimintaa", mikä tarkoittaa sitä että yhä useamman hankkeen toimintavarat revitään näivettyvistä budjeteista - tai sitten hankkeet itse näivettyvät pois. Näitä varanjako-ongelmia ei ratkaista pelkällä keskustelulla, mutta yleisyydessään ongelma vaatisi vähintäänkin äänekkäämpien puheenvuorojen käyttämistä. Nuoremman polven Tulenkantajien sanoin: "Pittää olla joku roti!"

* * *

Ensi vuodelle on valmisteilla kaksi isoa teemanumeroa: käsitteiden historian ja materiaalsen kulttuurin historian numerot. Niiden lisäksi ilmestyy teemoiltaan avoimempia numeroita, tilaa siis on edelleen monenlaisille ja moninaisille artikkeleille ja kontribuutioille.